

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 160/2024-47

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária Mandzák a spol., s.r.o., IČO 35 943 882, Zámocká 5, Bratislava, konajúca prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. Michala Mandzáka, proti uzneseniu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 32D/15/2021-318 z 8. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **p r i j í m a** na ďalšie konanie.
2. **O d k l a d á** vykonateľnosť uznesenia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 32D/15/2021-318 z 8. marca 2023 do právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci samej.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. mája 2023 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na prístup k verejným funkciám, na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), čl. 19 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „ZEÚ“) v spojení s čl. 2 ZEÚ, práva na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, práva na súkromie podľa čl. 8 dohovoru, ako aj práva podľa čl. 18 dohovoru v spojení s čl. 6 ods. 1 a čl. 8 dohovoru rozhodnutím najvyššieho správneho súdu č. k. 32D/15/2021-318 z 8. marca 2023, ktoré mu bolo doručené 6. apríla 2023. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť

na ďalšie konanie, priznať mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 eur a náhradu trov konania na účet jeho právneho zástupcu.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že predseda Špecializovaného trestného súdu a predseda Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovatelia“) podali proti sťažovateľovi 20. októbra 2020 disciplinárny návrh podľa zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“) disciplinárnemu senátu súdnej rady, ktorý bol zaevidovaný pod sp. zn. 6Ds/4/2020. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (disciplinárny súdny poriadok) (ďalej len „disciplinárny súdny poriadok“ alebo „DSP“) mala byť predmetná vec náhodným výberom pridelená disciplinárnemu senátu „32D“ najvyššieho správneho súdu, ktorý o nej konal pod sp. zn. 32D/15/2021.

3. Predsedníčka disciplinárneho senátu podaním z 25. februára 2022 požiadala súdnu radu o stanovisko ku skutku, ktorý bol predmetom disciplinárneho konania. Predseda súdnej rady jej následne podaním z 22. marca 2022 oznámil, že súdna rada bude rozhodovať o uvedenom návrhu 13. apríla 2022.

4. Podaním z 28. apríla 2022 predseda súdnej rady predsedníčke disciplinárneho senátu oznámil, že v ten istý deň súdna rada prijala i. a. i stanovisko k disciplinárnemu stíhaniu sťažovateľa, a to uznesením súdnej rady č. 69/2022. Zo zvukového záznamu z tohto zasadnutia súdnej rady vyplynulo, že predseda súdnej rady sa zúčastnil jej zasadnutia, hlasoval za prijatie uznesenia vo veci sťažovateľa a súčasne sa aktívne zapájal do diskusie i vo veci týkajúcej sa sťažovateľa (prepis zvukového záznamu vykonaný právnym zástupcom sťažovateľa).

5. Najvyšší správny súd nariadil vo veci sťažovateľa ústne pojednávania, ktoré sa konalo 19. decembra 2022. V ten istý deň podal právny zástupca sťažovateľa námietku proti zloženiu disciplinárneho senátu, alternatívne námietku zaujatosti proti dvom sudkyňiam tohto senátu (JUDr. Zuzane Čížovej a JUDr. Zdenke Benčíkovej), pretože disciplinárny senát podľa sťažovateľa nevyhovuje požiadavkám nezávislého súdneho tribunálu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 19 ods. 1 ZEÚ v spojení s čl. 2 ZEÚ a čl. 47 charty, a pre prípad, ak by sa o tejto námietke nekonalo, uplatnil si voči týmto sudkyňiam aj námietku zaujatosti.

6. Uznesením sp. zn. 31Dz28/2022 z 19. decembra 2022 o námietke zaujatosti sťažovateľa rozhodol iný disciplinárny senát, ktorý prísediace sudkyne nevytlúčil z prerokovania a rozhodnutia veci sťažovateľa.

7. Na pojednávaní konanom 19. decembra 2022 predseda disciplinárneho senátu oboznámil prítomných o zadovážení kópie spisu špecializovaného trestného súdu sp. zn. 4Tp/14/2020, ako aj o tom, že mu bolo doručené 29. apríla 2022 ním vyžiadané stanovisko súdnej rady, ktorého obsah bude prednesený v rámci vykonávania dokazovania. Následne právny zástupca sťažovateľa reagoval vznesením námietky v jeho veci voči celému disciplinárnemu senátu. Dôvodom vznesenej námietky je špecifikum tejto veci, ktoré spočíva v tom, že jedným z disciplinárnych navrhovateľov je predseda súdnej rady, a teda senát bude vychádzať zo stanoviska, ktoré bolo prijaté pod vedením jedného z disciplinárnych navrhovateľov, čím je narušená rovnováha a rovnosť zbraní, čo spôsobuje narušenie rovnováhy a rovnosti zbraní, a teda aj nestrannosti a nezaujatosti disciplinárneho senátu.

Zároveň predložil dokument označený ako „*Prepis zápisnice zo siedmeho zasadnutia Súdnej rady SR zo dňa 28.4.2022*“.

8. Po tajnej porade senátu predseda disciplinárneho senátu vyhlásil opatrenie, z ktorého vyplýva, že na vznesenú námietku neprihliada, pretože podľa jej povahy nejde o námietku zaujatosti, ale o námietku proti postupu súdu v konaní.

9. Na ďalšom pojednávaní konanom 8. februára 2023 boli prednášané záverečné reči, pričom sťažovateľ opätovne poukázal na politický kontext jeho disciplinárnej veci, čo preukazoval aj verejne predneseným stanoviskom podpredsedu Národnej rady Slovenskej republiky, a to Juraja Šeligu. Predseda disciplinárneho senátu podaním z 9. februára 2023 po uvedenom pojednávaní oznámil svoju zaujatosť vzhľadom na svoj vzťah s Jurajom Šeligom, ktorý označil za dlhoročný a priateľský, bližšie objasnil, že s ním pracoval v tej istej advokátskej kancelárii, býva s ním v tom istom dome a navštevujú sa, o čom vie širší okruh ľudí. Hoci subjektívne sa ako zaujatý necíti, zdôraznil kontext prerokúvanej veci, najmä skutok, ktorý sa kladie disciplinárne obvinenému za vinu a ktorého podstata je práve vymedzenie rámca objektívneho testu nestrannosti. Vychádzajúc z tzv. objektívneho testu, považuje tieto vzťahy za také, ktoré zakladajú pochybnosť o jeho nezaujatosti pre pomer k veci, čím je daný dôvod jeho vylúčenia. Príslušný iný disciplinárny senát uznesením sp. zn. 31Dz1/2023 z 10. február 2023 predsedu disciplinárneho senátu z pojednania a rozhodovania dotknutej veci nevylúčil.

10. Sťažovateľ po oboznámení sa s týmto rozhodnutím uplatnil námietku zaujatosti nielen voči predsedovi disciplinárneho senátu, ale i voči Mgr. Michalovi Novotnému, predsedovi senátu a prof. Jurajovi Vačokovi, PhD., členovi senátu, podaním z 20. februára 2023. Rozhodujúce iné disciplinárne senáty o podaných námietkach rozhodli tak, že dotknutých sudcov nevylúčili z pojednania a rozhodnutia veci sťažovateľa.

11. Na ďalšom pojednávaní vo veci sťažovateľa uskutočnenom 8. marca 2023 disciplinárny senát vydal napadnuté rozhodnutie, a to pomerom hlasov 3 : 2, ktorým uznal sťažovateľa za vinného zo závažného disciplinárneho previnenia a súčasne mu uložil zníženie platu o 50 % na obdobie šiestich mesiacov. Písomné rozhodnutie disciplinárneho senátu bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľa 6. apríla 2023 a jeho súčasťou bolo i písomné odlišné stanovisko JUDr. Mariána Fečíka.

12. Z verejne dostupných zdrojov vyplýva, že uznesením Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 31C 42/2020 z 12. apríla 2023 došlo k predloženiu prejudiciálneho návrhu Súdnemu dvoru Európskej únie zaevidovaného pod sp. zn. C-232/23, ktorého dôvodom sú v podstate obavy samosudcu založené na tom, že po reforme disciplinárneho poriadku sudcov, ktorá nadobudla účinnosť 1. decembra 2021, už nie je zaručená objektívnosť a nestrannosť disciplinárnych konaní proti sudcom, čo má vplyv na nezávislosť slovenských súdov. Podľa tohto sudcu totiž disciplinárny senát nespĺňa požiadavky nezávislého a nestranného súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

13. Sťažovateľ namieta porušenie svojho práva na nezávislý súdny tribunál a nestranný súd a) z dôvodu nedostatku funkčnej nezávislosti disciplinárneho senátu, b) z dôvodu procesného

postupu disciplinárneho senátu, c) z dôvodu nevyhlúčenia predsedu senátu prof. JUDr. Juraja Vačoka a Mgr. Michala Novotného pri rozhodovaní v jeho veci, d) z dôvodu porušenia nestrannosti navrhovateľov v disciplinárnom konaní, e) napadnuté rozhodnutie zasahuje do nezávislosti súdnictva a f) porušenia práva na súkromie.

14. K námietke nedostatku funkčnej nezávislosti disciplinárneho senátu:

14.1. V rámci odôvodnenia tejto námietky sťažovateľ najprv poukázal na to, že pri rozhodovaní v jeho veci, v ktorej vystupuje ako sudca, musia byť naplnené požiadavky účinnej súdnej ochrany v súlade s judikatúrou Súdneho dvora týkajúcou sa výkladu čl. 19 ods. 1 druhého pododseku ZEÚ v spojení s čl. 2 ZEÚ i čl. 47 charty, ako aj v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 dohovoru (napr. Republika, C-896/19, EU:C2021:311, Openbaar Ministerie/Nezávislosť súdneho orgánu vydávajúceho zatykač/, C-354/20 PPU a C-412/20 PPU, 61, Gambino a Hyka, C-38/181, EU:C:2019:628, bod 39, rozsudok sp. zn. C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 a C-397/19 z 18. 5. 2021, Asociația „Forumul Judecătorilor din România, ECLI:EU:C:2021:393, bod 199, rozsudok ESJP vo veci Kinský proti Českej republike z 9. 2. 2012 sp. zn. 42856/06, bod 95-97C, Návrh GA Anthony COLLINS prednesený 26. 1. 2023, sp. zn. C-817/21, Inspekția Judiciară [ECLI:EU:C:2023:55], bod 40, rozsudok SDEU, sp. zn. C-817/21, Inspekția Judiciară z 11. 5. 2023).

14.2. Podľa sťažovateľa disciplinárny senát vzhľadom na spôsob menovania jeho sudcov, ako aj spôsob zániku ich funkcie nespĺňa požiadavky nezávislosti a nestrannosti. Zánik funkcie sudcu i prísediaceho disciplinárneho senátu, t. j. každého člena disciplinárneho senátu, spôsobuje samotné podanie disciplinárneho návrhu zo strany ministra spravodlivosti bez ohľadu na jeho dôvodnosť či závažnosť skutku, pre ktorý je podaný, a dotknutý člen disciplinárneho senátu nemá k dispozícii proti takémuto rozhodnutiu žiadny opravný prostriedok.

14.3. V preskúmvanej veci je možné podľa sťažovateľa z materiálneho hľadiska JUDr. Máriu Kolíkovú vzhľadom na jej medializované vyjadrenia k disciplinárnemu stíhaniu sťažovateľa považovať za „ďalšieho“ navrhovateľa v disciplinárnom konaní. Za relevantnú považuje sťažovateľ aj okolnosť, že v jeho veci s ohľadom na výsledný pomer hlasovania 3 : 2 a zverejnené odlišné stanovisko JUDr. Mariána Fečíka je možné dôvodne predpokladať, že minimálne jeden hlas prísediaceho bol v tomto prípade pri záverečnom hlasovaní senátu rozhodujúci.

14.4. V preskúmvanej veci proti záverečnému verdiktu hlasovali dvaja členovia senátu, avšak len jeden z nich zverejnil svoje odlišné stanovisko. Sťažovateľ túto okolnosť považuje taktiež za relevantnú, pretože podľa neho neochota prezentovať odlišný názor je tiež vyvolaná nedostatkom funkčnej nezávislosti člena senátu a potencionálnou stratou svojho pôsobenia v disciplinárnom senáte. Disciplinárny súdny poriadok a ani iný právny predpis neustanovuje spôsob zániku funkcie prísediaceho a zákon priamo predpokladá, že prísediaci podaním disciplinárneho návrhu proti nemu ministrom spravodlivosti prestane spĺňať podmienky vykonávania tejto funkcie. Z uvedené vyplýva, že členovia disciplinárneho senátu nemajú garantovanú funkčnú nezávislosť v dôsledku porušenia zásady neodvolateľnosti sudcu. Proces kreácie prísediacich disciplinárneho senátu, pri ktorom neexistuje žiadny výberový proces, resp. vopred známe špecifické pravidlá, taktiež nespĺňa požiadavku nezávislého súdneho tribunálu. Prísediaci sú síce zvolení súdnou radou, avšak bez prísnych kritérií vzťahujúcich sa na odbornosť kandidátov (pozri zatiaľ neprávoplatný rozsudok Grosam proti Českej republike, č. 19750/13 z 23. 6. 2022, § 131).

14.5. V prípade sťažovateľa ako sudcu došlo v uvedenom prípade taktiež k porušeniu jeho práva na garantovanie sudcovskej nezávislosti, ktorému zodpovedá pozitívny záväzok štátu vytvoriť a garantovať sudcovi toto právo (napr. vec Ewa Leszczyńska-Furtak proti Poľsku, č. 39471/22 a ďalší). V tejto súvislosti sťažovateľ upozornil na to, že otázka funkčnej nezávislosti disciplinárneho súdnictva je predmetom konania pred Súdny dvorom EÚ vo veci sp. zn. C-232/23.

15. Námiетка nedostatkov procesného postupu disciplinárneho senátu:

15.1. V tejto súvislosti sťažovateľ namietal, že senát prijal postupom podľa § 25 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku rozhodnutie, že bude vychádzať zo stanoviska súdnej rady ako nezávislého odborného posudku, na ktorom však aktívne participoval predseda súdnej rady ako kontradiktórna strana, resp. navrhovateľ v preskúmanom konaní. Povinnosťou disciplinárneho senátu bolo vylúčiť mechanickú aplikáciu § 25 ods. 2 DSP a nevychádzať zo zabezpečeného stanoviska súdnej rady. Uvedeným postupom došlo v preskúmanom konaní k popretiu základných pravidiel spravodlivého súdneho konania a najmä k porušeniu práva na rovnosť zbraní, ako i práva na nestranný súd.

15.2. Osobitne sťažovateľ zdôraznil, že o jeho námietke zaujatosti nebolo v konaní rozhodnuté, pretože disciplinárny súd ju posúdil ako námietku smerujúcu proti procesnému postupu súdu, ktorú nie je potrebné prejednať. Išlo pritom o rozhodnutie celého senátu, čo jasne vyplýva zo zvukového záznamu tohto zasadnutia, aj keď v zápisnici o ňom sa hovorí len o opatrení predsedu senátu. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že zaujatosť sudcu je možné vyvodiť i z procesného postupu súdu, čo vyplýva z Bangalórskeho kódexu o správaní sudcov, ale aj z judikatúry ESLP (Indra proti Slovensku, č. 46845/99 z 1. 2. 2005, rozsudok ESLP vo veci Scerri proti Malte, č. 36318/18 zo 7. 7. 2020, bod 78, rozhodnutie ESLP Mucha proti Slovensku, č. 63703/19).

15.3. Disciplinárny senát bol podľa sťažovateľa povinný jeho námietku zaujatosti postúpiť ďalej na rozhodnutie, a keďže tak neurobil, porušil jeho právo na spravodlivé súdne konanie, ako aj s ním spojený právny princíp, podľa ktorého nikto nemôže byť sudcom vo vlastnej veci, ktorý má svoj odraz v judikatúre ESLP (napr. Beresnev proti Rusku, č. 37975/02 z 18. 4. 2013, bod 84), ako aj v judikatúre Ústavného súdu Českej republiky (napr. I. ÚS 1472/16 z 10. 4. 2018, nález sp. zn. I. ÚS 4185/16, bod 45).

15.4. Koncepcia námietky zaujatosti disciplinárneho súdneho poriadku je zjavne odlišná od Trestného poriadku a v zásade vylučuje, aby o zaujatosti rozhodol disciplinárny senát sám osebe, resp. v preskúmanom prípade o tom, či ide o námietku zaujatosti, alebo nie. Disciplinárny senát prijal postup, ktorým minimálne námietka voči členom senátu, a to JUDr. Anite Filovej a JUDr. Mariánovi Fečíkovi, nebola prejednaná.

16. Námiетка nevyhlúčenia sudcov z dôvodu ich zaujatosti:

16.1. V preskúmanej veci v prípade viacerých rozhodujúcich sudcov možno hovoriť o nedostatku ich objektívnej nestrannosti, keďže posúdením všetkých individuálnych okolností predmetnej disciplinárnej veci možno dôjsť k jednoznačnému záveru, že objektívny pozorovateľ môže mať jasné pochybnosti o ich zaujatosti.

16.2. V prípade predsedu disciplinárneho senátu JUDr. Michala Matulníka, PhD., poukázal sťažovateľ na to, že podľa neho „*zamlčal*“ vzťah k Jurajovi Šeligovi, keďže ho neoznámil priamo na prvom pojednávaní v tejto veci, ale až 9. februára 2023, t. j. deň po vykonaní ďalšieho pojednávania. Námiетка zaujatosti voči tomuto predsedovi disciplinárneho senátu bola založená na tom, že spomínané politické motívy disciplinárneho návrhu sťažovateľ uviedol už na pojednávaní 19. decembra 2022, na ktorom spomenul aj vyjadrenia podpredsedu Národnej rady Slovenskej republiky, hoci ho konkrétne nemenoval. Z kontextu tejto výpovede však muselo byť o námietke zaujatosti rozhodujúcemu senátu zrejmé, že ide o Juraja Šeligu. Od tohto dátumu podľa sťažovateľa existujú dôvodné podozrenia, že predseda disciplinárneho senátu vedel, resp. musel vedieť, že u neho existujú dôvody na záver, že osobou, ktorá v prejednávanej veci je oznamovateľom disciplinárneho previnenia, je Juraj Šeliga, s ktorým on je v blízkom a priateľskom vzťahu a s ktorým sa stretáva podľa vlastného vyjadrenia často a nielen na rodinných oslavách. Predseda disciplinárneho senátu naďalej konal v predmetnej veci až do 8. februára 2023, keď sa zo záverečnej reči sťažovateľa dozvedel, že za oznamovateľom disciplinárneho previnenia bol práve Juraj Šeliga. Svoju zaujatosť však oznámil až 9. februára 2023.

16.3. Ďalším dôvodom vznesenej námietky zaujatosti proti predsedovi disciplinárneho senátu je neuplatňovanie rovnakého prístupu k stranám v konaní. Predseda disciplinárneho senátu na ústnom pojednávaní konanom 8. februára 2023 po vykonaní dôkazu vyzval na možnosť vyjadriť sa k prečítaným dôkazom navrhovateľa predsedu Špecializovaného trestného súdu. Predseda disciplinárneho senátu po jeho námietke, ktorou uvedený postup rozporoval, uviedol, že v zmysle § 4 disciplinárneho súdneho poriadku sa na disciplinárne konanie primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku, pričom on pod obsahom pojmu primeranosť rozumie taký spôsob aplikácie ustanovení Trestného poriadku, ktoré umožňujú čo možno najväčší priestor na vyjadrenie strán, a teda kontradiktórne vedenie konania. S uvedeným extenzívnym výkladom ustanovenia procesného predpisu sa sťažovateľ nestotožňuje.

16.4. V závere sťažovateľ zdôraznil, že svoju námietku zaujatosti vzniesol taktiež pre existujúci vzťah predsedu disciplinárneho senátu k Jurajovi Šeligovi ako oznamovateľovi disciplinárneho previnenia.

16.5. Sťažovateľ sa nestotožňuje s rozhodnutím námietkového senátu o nevyklúčení predsedu disciplinárneho senátu z rozhodovania v preskúmvanej veci, ktoré považuje za absurdné, nepreskúmateľné pre nevysporiadanie sa s podstatou jeho argumentácie smerujúcej k preskúmaniu objektívnej stránky nestrannosti predsedu disciplinárneho senátu. Spomínané rozhodnutie je celkom zjavne v rozpore s judikatúrou ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva.

16.6. Sťažovateľ je toho názoru, že ním uvedené skutočnosti vo svojom súhrne predstavujú existenciu dôvodného podozrenia, že predseda disciplinárneho senátu nie je nestranným sudcom v predmetnej disciplinárnej veci, a teda sú dané dôvody na jeho vylúčenie z vykonávania úkonov v predmetnej veci a rozhodovania o nej.

16.7. Sťažovateľ vzniesol námietku zaujatosti i proti Mgr. Michalovi Novotnému, predsedovi senátu, a prof. JUDr. Jurajovi Vačokovi, PhD., členovi senátu, ktorí v súlade s disciplinárnym súdnym poriadkom rozhodovali o ním podanej námietke zaujatosti proti predsedovi disciplinárneho senátu, pretože títo sudcovia nemôžu podľa neho obstať v objektívnom teste nestrannosti.

16.8. V prípade Mgr. Michala Novotného poukázal sťažovateľ na to, že v období roka 2021 vykonával na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky funkciu štátneho tajomníka. V uvedenom čase tam pôsobila vo funkcii ministerky spravodlivosti JUDr. Mária Kolíková, ktorú vzhľadom na jej mediálne vyjadrenia týkajúce sa dotknutého disciplinárneho konania, ale aj stranícku spojitosť s Jurajom Šeligom v strane „Za ľudí“ možno označiť z materiálneho hľadiska za „ďalšiu“ navrhovateľku. Sťažovateľ kritizuje i postup sudcu Mgr. Michala Novotného, ktorý sa podľa neho, ako vyplýva zo zápisnice z neverejného senátu konaného 31Dz1/2023 z 10. februára 2023, ani neoboznámil s obsahom záverečnej reči sťažovateľa, ako ani s celým spisom v jeho veci, t. j. s okolnosťami, ktoré mali nepochybne vplyv na posúdenie nestrannosti predsedu disciplinárneho senátu. Vzhľadom na uvedené sa Mgr. Michal Novotný nemôže žiadnemu objektívnemu pozorovateľovi javiť ako nestranný. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa posúdenia objektívnej nestrannosti sudcu (nález sp. zn. III. ÚS 24/05 zo 14. júna 2011, I. ÚS 371/04 z 31. augusta 2004, rozhodnutie EŠLP z 25. 11. 2021 vo veci Petříková proti Slovensku, § 30). Na podporu svojej argumentácie sťažovateľ poukázal taktiež na skutočnosť, že o predchádzajúcej námietke sťažovateľa, o ktorej rozhodoval Mgr. Michal Novotný v konaní vedenom pod sp. zn. 31Dz 28/2022, rozhodol 19. decembra 2022 za 50 minút od pridelenia tejto veci do jeho senátu.

16.9. Sťažovateľ taktiež namietal nedostatok nestrannosti vo vzťahu k prof. JUDr. Jurajovi Vačokovi, PhD., predovšetkým vzhľadom na jeho vzťah ku JUDr. Márii Kolíkovej, keďže v čase jej pôsobenia vo funkcii ministerky spravodlivosti bol v rozkladovej komisii ministerstva spravodlivosti.

17. K námietke nedostatku nestrannosti navrhovateľov v disciplinárnom konaní:

17.1. Sťažovateľ poukázal na to, že aj judikatúra Súdneho dvora vyžaduje, aby i subjekty oprávnené iniciovať disciplinárne stíhanie boli vybavené funkčnou nezávislosťou (m. m. rozsudok EŠLP vo veci Kinský proti Českej republike z 9. 2. 2012, č. 42856/06, body 95 – 97), či návrh generálneho advokáta Anthony COLLINS prednesený 26. januára 2023 vo veci C-817/21, Inspekcia Judiciarä, body 39 – 40). Obaja navrhovatelia v preskúmanom konaní majú väzbu na stranu „Za ľudí“ (JUDr. Ján Hrubala bol bývalý zamestnávateľ JUDr. Márie Kolíkovej a v prípade JUDr. Jána Mazáka, PhD., ide o bývalého právneho zástupcu a poradcu Andreja Kisku, ktorý bol predsedom strany „Za ľudí“ a pôsobil pri príprave stanoviska za súdnu radu v tejto veci). S prihliadnutím na uvedené skutočnosti sa navrhovatelia objektívnemu pozorovateľovi nemôžu javiť nezávislí.

18. K námietke zásahu do nezávislosti súdnictva napadnutým rozhodnutím:

18.1. Napadnuté rozhodnutie trestá sťažovateľa ako sudcu za rozhodovaciu činnosť, čo je možné len za podmienok podľa § 116 ods. 2 písm. e) zákona o sudcoch. V danom prípade v napadnutom rozhodnutí je podcenená skutočnosť, že v konaní, v ktorom k pochybeniu sťažovateľa malo dôjsť, nebola obvineným vo väzobnom konaní, ale ani prokurátorom uplatnená námietka zaujatosti proti sťažovateľovi. Informácie relevantné z hľadiska posúdenia disciplinárneho previnenia, ktoré sa sťažovateľovi kladú za vinu, boli súčasťou spisu, t. j. strany konania boli s nimi oboznámené a mohli vzniesť námietku zaujatosti.

18.2. Sťažovateľ pri rozhodovaní sa o oznámení svojej zaujatosti vychádzal zo štandardnej rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu, ktorej aplikáciou dospel k záveru, že vo veci nie je povinný oznámiť zaujatosť (pozri uznesenia najvyššieho súdu, kde ho tento súd v obdobnej situácii nevytlúčil, napriek vyššej intenzite vzťahov s obžalovaným, kolegiálnym vzťahom a pod). Napadnuté rozhodnutie podľa sťažovateľa predstavuje v skutočnosti „trest“ za nevzatie [REDAKOVANÉ] do väzby, a nie je postihom za neoznámenie jeho zaujatosti. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Tost/34/2020, ktorý konštatoval pozbavenie nestrannosti sťažovateľa až momentom jeho svedeckej výpovede, t. j. odlišný názor o otázke nestrannosti sťažovateľa, ako je uvedený v napadnutom rozhodnutí. Uvedené závery boli potvrdené ďalšími uzneseniami najvyššieho súdu, a to sp. zn. 4 Ndt/24/2020 zo 6. októbra 2020 a sp. zn. 3 Tost/30/2020 z 9. júla 2020, ktorých závery sú zjavne v rozpore s napadnutým rozhodnutím, na čo v plnom rozsahu odkazuje v odlišnom stanovisku JUDr. Marián Fečík.

18.3. Za ústavne nekonformné možno považovať i ďalšie normatívne znaky, ktoré disciplinárny senát ustálil ako relevantné pre posúdenie kvalifikovanej skutkovej podstaty podľa § 116 ods. 2 písm. b) zákona o sudcoch. Z týchto disciplinárny senát vzhladol dva relevantné, a to (a) spôsob konania a (b) prirážajúce okolnosti, avšak neozrejmil, ktoré konkrétne skutkové okolnosti (status predsedu Špecializovaného trestného súdu v čase spáchania skutku, masívna medializácia prípadu, jednosmerné aplikovanie „teórie zdania“ pri hodnotení svedeckej výpovede [REDAKOVANÉ], charakter a intenzita informácií o sťažovateľovi uvádzaných svedkom [REDAKOVANÉ]) predstavujú naplnenie jednotlivých znakov skutkovej podstaty disciplinárneho previnenia. Tento nedostatok spôsobuje chaotickosť odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a jeho ústavnú neudržateľnosť. Rovnako i právna veta nekorešponduje charakteru, resp. znakom závažného disciplinárneho previnenia, keďže neobsahuje disciplinárnym senátom uvádzané zákonné znaky závažného disciplinárneho previnenia.

18.4. Disciplinárny senát nevysvetlil, z akého dôvodu je skutok sťažovateľa kvalifikovaný ako závažné disciplinárne previnenie (t. j. čo bolo tou „pridanou hodnotou“ v konaní sťažovateľa, ktorá bola rozhodujúca pre sprísnenú právnu kvalifikáciu). Disciplinárny senát nezohľadnil ustanovenie § 150 ods. 2 zákona o sudcoch, ktoré odkazuje na primerané použitie prvej časti Trestného zákona. Tretie skutkové zistenie, z ktorého vychádzal disciplinárny senát, označované ako jednosmerné aplikovanie „teórie zdania“ pri hodnotení výpovede svedka [REDAKOVANÉ] podľa sťažovateľa podporuje dôvodnosť ústavnej sťažnosti, keďže vychádza z toho, že sťažovateľ mal v podstate uveriť svedkovi [REDAKOVANÉ], resp. iným spôsobom vyhodnotiť jeho výpoveď, čo preukazuje skutočnosť, že sťažovateľ je postihovaný za rozhodnutie, a nie za neoznámenie zaujatosti.

18.5. Disciplinárny senát prišiel so štyrmi skutkovými zisteniami ako relevantnými pre záver o naplnení kvalifikovanej skutkovej podstaty, pričom navrhovateľ v návrhu uviedol len jedno skutkové zistenie, ktoré navyše nekorešpondovalo s tým, ktoré ustálil disciplinárny senát. Uvedeným postupom disciplinárneho senátu bol sťažovateľ ukrátený aj na jeho práve byť oboznámený s podstatou skutku, ktorý sa mu kladie za vinu. Bolo minimálne povinnosťou disciplinárneho senátu špecifikovať skutok vrátane vymedzenia normatívnych znakov, ktoré sa sťažovateľovi kládli za vinu tak, aby mohol efektívne (a nielen iluzórne) vykonávať právo na obhajobu. Postup najvyššieho súdu bol preto poznačený i. a. prekvapivosťou, čím došlo k porušeniu zásady kontradiktórnosti, ktorá štandardne spadá pod základné záruky spravodlivého súdneho konania, ktoré sú garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 47 charty.

19. K námitke porušenia práva na súkromie:

19.1. Sťažovateľ namieta, že v súvislosti s jeho odvolaním došlo k narušeniu jeho majetkových pomerov, a tak i k negatívnym finančným dopadom (znížením platu o 50 % na obdobie 6 mesiacov). Uvedené zasiahlo negatívne do súkromného života sťažovateľa, a to vzhľadom na to, že mal problémy s platením hypotekárneho úveru. V prípade sťažovateľa došlo i k závažnej ujme na jeho povesti, keďže o jeho disciplinárnom odsúdení široko informovali rôzne médiá, čo jednoznačne viedlo k negatívnemu vykresleniu sťažovateľa v očiach širokej odbornej i laickej verejnosti. Sťažovateľ bol dôsledkom disciplinárneho stíhania vykreslený ako sudca, ktorý zlyhal v mediálne sledovanej kauze, pričom jeho zlyhanie nemalo len charakter obyčajného disciplinárneho previnenia, ale i závažného a úmyselného. Došlo teda k závažnému narušeniu spoločenskej a profesionálnej povesti sťažovateľa so spochybnením jeho morálnych vlastností. Uvedené považuje za neprimeraný a závažný zásah do svojich práv v takom rozsahu, že je jednoznačne preukázané, že k porušeniu čl. 8 dohovoru v tomto kontexte došlo. Poukazuje najmä na mediálne výstupy priložené k tejto ústavnej sťažnosti, z ktorých jednoznačne možno dôvodiť porušenie čl. 8 dohovoru.

19.2. Za relevantné je tiež potrebné považovať zákonné následky disciplinárneho konania v zmysle zákona o sudcoch, a to napr. nemožnosť práce v domácom prostredí, strata ďalšieho platu, ako i možnosť kariérneho postupu na súd vyššieho stupňa. Je potrebné uviesť, že ustanovenia zákona o sudcoch nespĺňali požiadavku predvídateľnosti stíhaného skutku ako závažného disciplinárneho previnenia. Dosiaľ disciplinárne orgány nestíhali obdobný skutok, pričom akcentujeme, že sťažovateľ bol postihnutý za právny názor. Taktiež uložená sankcia nebola proporcionálna a voči napadnutému rozhodnutiu neexistoval žiaden opravný prostriedok (m. m. Volkov proti Ukrajine, č. 21722/11 z 8. 1. 2013, body 173 až 187). Toto navyše zakladá i porušenie čl. 47 charty, ktoré z pohľadu ustanovenia práva EÚ nevyhnutne požaduje existenciu účinného opravného prostriedku.

19.3. Sťažovateľ súčasne namieta, že jeho disciplinárne stíhanie malo jasné politické motívy, a teda bolo odplatom, že nerozhodol o vzatí do väzby obv. ██████████, ktorá bola spájaná s politickou stranou SMER – SD (m. m. Todorová proti Bulharsku, č. 40072/13 z 19. 10. 2021). Z uvedeného dôvodu preto sťažovateľ súčasne namieta porušenie čl. 8 a čl. 6 dohovoru v spojení s čl. 18 dohovoru. V danom prípade došlo k zneužitiu moci, čo možno vidieť priamo z priebehu disciplinárneho konania, ktoré sa vymykalo štandardom a bolo priam presiaknuté politickými záujmami. Uvedené možno spoľahlivo dôvodiť z toho, že v konaní rozhodovali zaujatí sudcovia, ktorí rozhodovali na základe stanoviska jednej z kontradiktórnych strán, pričom sťažovateľ bol postihnutý za zásah do rozhodovacej činnosti súdu. Disciplinárny senát a navrhovatelia jasne zneužili svoju moc.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

20. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením disciplinárneho senátu v dôsledku nedostatkov procesného postupu predchádzajúceho jeho vydaniu v spojení s nesprávnymi rozhodnutiami senátov o nevyhlásení viacerých sudcov zúčastnených na rozhodovaní vo veci sťažovateľa, ako aj sudcov rozhodujúcich v súvisiacom konaní o ním

podanej námietke zaujatosti a taktiež v dôsledku nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia.

21. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

22. Ústavný súd zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu, pričom otázku opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých bude potrebné posúdiť v konaní vo veci samej, a preto ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

23. V ďalšom konaní bude ústavný súd predovšetkým hodnotiť možné porušenie označených práv sťažovateľa napadnutými rozhodnutiami.

24. V konaní o prijatej ústavnej sťažnosti ústavný súd následne rozhodne aj o ďalších požiadavkách sťažovateľa uplatnených v petite ústavnej sťažnosti.

III.1. Odloženie vykonateľnosti

25. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

26. V danom prípade vzhľadom na skutočnosť, že dočasné zníženie príjmu by pre sťažovateľa predstavovalo závažnú ujmu, v dôsledku ktorej by nebol schopný zaplatiť ani povinné splátky hypotekárneho úveru, a táto situácia by mohla viesť následne k výkonu záložného práva, ústavný súd vyhovel návrhu sťažovateľa a odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia disciplinárneho senátu tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto uznesenia.

27. Rozhodnutie vo veci odloženia vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia disciplinárneho senátu neprejudikuje meritórny záver ústavného súdu vo veci ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

28. V súlade s § 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu zaniká najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o jeho skoršom zrušení.

29. Podľa § 131 ods. 2 zákona o ústavnom súde odklad vykonateľnosti môže ústavný súd zrušiť aj bez návrhu, ak sa v priebehu konania ukáže, že pominuli dôvody, pre ktoré sa nariadil, alebo sa ukáže, že tieto dôvody vôbec neboli dané.

30. Vzhľadom na už uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokových častí tohto uznesenia.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2024

Peter Straka
predseda senátu